

«PATRIOTA, ESQUERP I ÍNTEGRE»

La Conferència del Desarmament ha motivat una manifestació imponent de les voluntats pacifistes de tot el món. Per damunt les diversitats de raça, de llengua, de religió i de concepció social, els esperits més sensibles s'han mostrat unànimes a assenyalar els perills d'una represa d'hostilitats guerreres onsevulga que fos i l'oportunitat d'aprofitar l'aspiració a la pau de la majoria dels homes d'avui per a endegar definitivament aquelles voluntats i per a fer-la pràcticament efectiva.

Per poc inclinats que us sentiu pels temes periodístics que es refereixen als problemes de la pau i del desarmament, us haureu adonat de com és copiosa, sobretot en aquests darrers temps, la literatura que s'hi refereix: no hi ha escriptor polític, ni escriptor independent, ni agrupament de literats prou lliures per a desentendre's de les pressions oficials, ni caricaturista polític, que no hagin fet pública manifestació d'aquella voluntat de pau que caracteritza els esperits universals d'avui.

A la secció Meridians, donem el text del manifest adreçat al seu Govern pels escriptors txecs més assenyalats, i un extracte, molt breu, d'un article publicat per H. G. Wells en publicacions de diversos països. En un dels paràgrafs d'aquest article, el famós novel·lista anglès posa, d'una manera molt nua i crua, aquest dilema: o «Cosmòpolis» o «guerra». Això és: tot pacifista que no estigui disposat a cedir part de la sobirania nacional del seu país a favor d'una autoritat internacional, central (universal i federal), que no tingui el coratge de subordinar la bandera nacional a la bandera de la pau, peca o de poca intel·ligència o de mala fe. «Un país no pot ésser a la vegada independent i controlat, un europeu no pot ésser a la vegada un partidari de la pau organitzada i un patriota feréstec i íntegre.»

Creiem que aquestes paraules de Wells —que no amaga un cert escepticisme quan dubta que hom pugui il·lusionar-se massa sobre els progressos seriosos de la pràctica pacifista— són singularment, en el seu aspecte apatriòtic, suggestives. Patriotes catalans, hem hagut de vèncer sovint la incomprensió d'aquells als quals és dur de distingir la fervor patriòtica de les col·lectivitats nacionals sotmeses a un Estat aliè i sovint advers a llur fretura de llibertat, i la fervor patriòtica dels qui en fer sinònims pàtria i Estat acusen precisament aquelles col·lectivitats de patriotisme desviat.

Els mots de Wells ens donen oportunitat per a manifestar no solament la nostra aversió pel patriotisme esquerp i íntegre, ans també per a confirmar la nostra adhesió, que data de la nostra més extrema adolescència, pel Catalanisme en tant que representa

l'expressió d'un patriotisme políticament condicionat a una reforma radical de l'estructura dels Estats i a una concepció nova de les relacions exteriors d'aquests Estats.

Nosaltres som patriotes fins al punt, i no més enllà, que la Pàtria catalana, això és, la col·lectivitat dels catalans, vegi reconeguda la seva llibertat, que no ha d'admetre d'altres limitacions que les que ella mateixa, d'acord amb les directives tradicionals del catalanisme polític, reconegui com a necessàries per a conciliar els seus drets elementals amb els deures que comporta la doctrina federalista, ja que, renovada, el guany hauria estat copios: hom hauria apaivagat els clams desesperançats dels extremosos, hom hauria donat la sensació que, efectivament, anàvem cap a un ordre nou, i aquella «originalitat» que els viatgers cerquen inútilment en l'articulat de la Constitució hauria estat no solament un estímul sinó un exemple. Als qui segueixen l'exposició de les directives dels més joves doctrinaris europeistes d'avui no estranyarà la nostra afirmació que, políticament, el més revolucionari que hom pot fer és l'ordenació federal dins cada Estat per a arribar a l'Europa sobirana. Des dels joves intel·lectuals liberals i europeistes als socialistes més ortodoxos, tots convenen a proclamar la necessitat d'una política federal a l'interior dels vells Estats i una política federadora a l'exterior, amb prou esperit crític.

J. V. Foix
[17-II-1932]